

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
DÖVLƏT STATİSTİKA KOMİTƏSİ**

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ DÖVLƏT TƏSNİFATI

STATİSTİK FƏALİYYƏT TƏSNİFATI

AZT047-2013

Rəsmi nəşr

BAKI – 2013

Azərbaycan Respublikası
Standartlaşdırma, Metrologiya və
Patent üzrə Dövlət Komitəsinin
122 sayılı **27.11. 2013-cü il**
tarixli əmri ilə təsdiq edilmişdir

Azərbaycan Respublikası
Dövlət Statistika Komitəsi
kollegiyasının **18 oktyabr 2013-cü il**
tarixli **28/1** sayılı qərarı ilə təsdiq
edilmişdir

STATİSTİK FƏALİYYƏT TƏSNİFATI

Bu təsnifat Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin icazəsi olmadan rəsmi nəşr kimi tam və ya qismən yenidən çap oluna, çoxaldıla və ya yayıla bilməz

Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat və Sənaye, Maliyyə, Vergilər nazirlikləri,
Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası, Sahibkarlar (İşəgötürənlər)
Təşkilatları Milli Konfederasiyası, Dövlət Teleqraf Agentliyi (AzərTAc),
Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının İqtisadiyyat İnstitutu,
Dövlət İqtisad Universiteti və
Mərkəzi Bank ilə

razılaşdırılmışdır

Təsnifat A.M.Vəliyevin rəhbərliyi ilə

R.A.Səlimov, Y.X.Yusifov, A.H.Mansurov, Q.F.Əliyev, T.R.Əcəlov,

L.H.Salam-zadə tərəfindən işlənilib hazırlanmışdır.

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ DÖVLƏT
TƏSNİFATI**

**STATİSTİK FƏALİYYƏTİN
TƏSNİFATI**

AZT047-2013

**CLASSIFICATION OF STATISTICAL
ACTIVITIES**

Tətbiq edilmə tarixi 2013-12-01

Müqəddimə

Statistik Fəaliyyət Təsnifatı beynəlxalq praktikada tətbiq olunan, BMT-nin Avropa İqtisadi Komissiyası tərəfindən işlənib hazırlanmış Classification of Statistical Activities (CSA rev.1) əsasında hazırlanmışdır. Təsnifatdan milli statistika sistemində həyata keçirilən fəaliyyətin və statistika sahələrinin təsnifləşdirilməsi üçün baza kimi istifadə oluna bilər.

Statistik Fəaliyyət Təsnifatının təsnifləşdirmə obyektini statistikanın sahələri hesab edilir.

Təsnifatın strukturu 5 bölmə, 38 qrup və 18 altqrupdan ibarətdir.

Əsasən statistik məqsədlər üçün hazırlanmış təsnifatdan bütün aidiyyəti təşkilatlar istifadə edə bilər.

STATİSTİK FƏALİYYƏT TƏSNİFATI (CSA REV. 1)

1-ci bölmə: Demografiya və sosial statistika

- 1.1 Əhali və miqrasiya
- 1.2 Əmək
- 1.3 Təhsil
- 1.4 Səhiyyə
- 1.5 Gəlirlər və istehlak
- 1.6 Sosial müdafiə
- 1.7 Yaşayış məntəqələri və yaşayış fondları
- 1.8 Hüquqpozma və cinayətkarlıq
- 1.9 Mədəniyyət
- 1.10 Siyasi və digər ictimai fəaliyyətlər
- 1.11 Vaxtdan istifadə

2-ci bölmə: İqtisadi statistika

- 2.1 Makroiqtisadi statistika
- 2.2 İqtisadi hesablar
- 2.3 Biznes statistikas
- 2.4 Sahə statistikas
- 2.4.1 Kənd təsərrüfatı, meşəçilik, balıqçılıq
- 2.4.2 Energetika
- 2.4.3 Mədənçıxarma, emal sənayesi, tikinti
- 2.4.4 Nəqliyyat
- 2.4.5 Turizm
- 2.4.6 Bank, sığorta və maliyyə statistikas
- 2.5 Dövlət maliyyəsi, vergi və dövlət sektoru statistikas
- 2.6 Beynəlxalq ticarət və tədiyə balans
- 2.7 Qiymətlər
- 2.8 Əmək xərcləri
- 2.9 Elm, texnologiya və innovasiya fəaliyyəti

3-cü bölmə: Ətraf mühit statistikas və çox sahəli statistika

- 3.1 Ətraf mühit
- 3.2 Regional və kiçik sahələr (kiçik rayonlar) üzrə statistika
- 3.3 Çox sahəli statistika və göstəricilər

- 3.3.1 Həyat səviyyəsi, yoxsulluq və sektorlararası sosial məsələlər
- 3.3.2 Gender və xüsusi əhali qrupları statistikas
- 3.3.3 İnformasiya cəmiyyəti
- 3.3.4 Qloballaşma
- 3.3.5 Minilliyin İnkişaf Məqsədlərinə dair göstəricilər
- 3.3.6 Dayanıqlı inkişaf
- 3.3.7 Sahibkarlıq fəaliyyəti
- 3.4 İllik məcmuələr və oxşar nəşrlər

4-cü bölmə: Məlumatların toplanması, işlənməsi, yayılması və təhlilinə dair metodologiyalar

- 4.1 Metaməlumat
- 4.2 Təsnifatlar
- 4.3 Məlumat mənbələri
 - 4.3.1 Əhali və yaşayış fondlarının siyahıyaalınması; əhalinin, yaşayış fondunun və tikililərin registrləri
 - 4.3.2 Müəssisə və kənd təsərrüfatı siyahıyaalınması və registrləri
 - 4.3.3 Ev təsərrüfatlarının müayinələri
 - 4.3.4 Müəssisə və kənd təsərrüfatı müayinələri
 - 4.3.5 Digər inzibati mənbələr
- 4.4 Məlumatların redaktəsi və əlaqələndirilməsi
- 4.5 Məlumatların yayılması və arxivlərdə saxlanması
- 4.6 Statistik məxfilik və ilkin məlumatların mühafizə olunması
- 4.7 Məlumatların təhlili

5-ci bölmə: Rəsmi statistikanın strateji və idarəetmə məsələləri

- 5.1 İnstitusional çərçivə və prinsiplər; rəsmi statistikanın rolu və təşkili
- 5.2 Statistik proqramlar; statistika sistemləri çərçivəsində əlaqələndirmə
- 5.3 Keyfiyyət sistemi və statistika sisteminin və idarələrinin fəaliyyətinin ölçülməsi
- 5.4 İnsan ehtiyatlarının idarə edilməsi və inkişafı
- 5.5 Texnoloji ehtiyatların idarə edilməsi və inkişafı (məlumatların elektron mübadiləsi və yayılması üçün standartlar da daxil olmaqla)
- 5.6 Beynəlxalq səviyyədə statistik işlərin əlaqələndirilməsi
- 5.7 Texniki əməkdaşlıq və potensialın artırılması

İZAHEDİCİ QEYDLƏR

1. Statistik fəaliyyət təsnifatından beynəlxalq və milli statistika təşkilatlarında həyata keçirilən fəaliyyətin təsnifləşdirilməsində istifadə olunur. Təsnifatdan beynəlxalq statistik təsnifatların məlumat bazası¹ və SDMX (Statistik Məlumat və Metaməlumatların Mübadiləsi) üzrə hazırlanmış, sahə bölmələrinin siyahısı üçün baza kimi istifadə olunur.

2. Təsnifat üç səviyyədən ibarətdir. Birinci səviyyə 5 “bölmə”dən ibarət olmaqla, statistik fəaliyyətin geniş növü ilə əlaqədardır. İkinci səviyyə bu bölmələr çərçivəsində “fəaliyyət növlərini” xarakterizə edir. Üçüncü səviyyə özündə “sahələr”i cəmləşdirir. Üçüncü səviyyədən yalnız zəruri hallarda istifadə olunur.

3. 1 və 3-cü bölmələr məlumatların istehsalında sahə fəaliyyətlərinə aiddir, eyni zamanda standartların nəzərdən keçirilməsi və təkmilləşdirilməsinə istiqamətlənmiş metodoloji işlərə də aidiyyəti vardır. Bura həmçinin texniki əməkdaşlıq və konkret sahə üzrə hazırlıqlar da daxildir. 4 və 5-ci bölmələrə birbaşa olaraq buraxılışlarla əlaqədar olmayan, daha çox təşkilati və digər proseslərlə bağlı ümumi məsələlər daxildir (məsələn, ümumi siyahıyaalma və ya müayinə metodologiyası, statistik əlaqələndirmə, statistik məlumat sistemləri və s.).

1. Demografiya və sosial statistika

1.1 Əhali və miqrasiya

Əhali və miqrasiya – əhali və demografiya statistikasının işini, demografiya, əhalinin təbii hərəkəti statistikasını, əhalinin tərkibi və artımı, ailələr və ev təsərrüfatları (nikahlar, boşanmalar, ev təsərrüfatlarının ölçüsü), miqrasiya, qaçqınlar və məcburi köçkünlər kimi mövzuları əhatə edir.

İstisna olunur:

- ölüm səbəbləri (1.4).

1.2 Əmək

Əmək – işçi qüvvəsi, əmək bazarı, məşğulluq və işsizlik statistikasını əhatə edir; daha ətraflı mövzulara - iqtisadi fəal əhali, əmək şəraiti, işdə sağlamlıq və təhlükəsizlik (işdə bədbəxt hadisələr, istehsalat zədələri və xəstəlik, işlə bağlı sağlamlıq problemləri), iş vaxtı və digər iş şəraiti, tətillər və

¹ <http://unece.unog.ch/disa>

işdən çıxarılmalar, iş vakansiyaları, yeni iş yerlərinin yaradılmasını əhatə edir.

İstisna olunur:

- miqrant işçilər (1.1);
- işsizlik sığortası və işsizlik üzrə müavinət (1.6);
- həmkarlar ittifaqı üzvlüyü (1.10);
- ödənilməyən əmək (1.11);
- gəlir, əmək haqqı statistikasası (2.8);
- əmək xərcləri (2.8).

1.3 Təhsil

Təhsil – təhsildə iştirak, savadlılıq, təhsil müəssisələri və sistemləri, təhsilə yönəldilmiş insan və maliyyə resursları, ömür boyu öyrənmə, peşə təhsili, yaşlıların təhsili, təhsilin təsiri, təhsil alanların müvəffəqiyyət dərəcəsinin qiymətləndirilməsini və s. əhatə edir.

1.4 Səhiyyə

Səhiyyə - ömür uzunluğu, sağlamlıq vəziyyəti, sağlamlıq və təhlükəsizlik, insan sağlamlığına təsir edən amillər (həyat tərzi, qidalanma, siqaret çəkmə, spirtli içkilərdən istifadə də daxil olmaqla), sağlamlıq resursları və məsrəfləri, sağlamlığın qorunması sistemləri, xəstələnmə və ölüm (körpə və uşaq ölümü də daxil olmaqla), müalicə müəssisələrinə qəbul olunmuş xəstələrin sayı, xəstəlik və ölümün səbəbləri, spesifik xəstəliklər (məsələn, QİÇS), əlillik, dərmanların istehlakı və satışı, səhiyyə sisteminin heyəti, tibb peşəsinin ödənilməsi, ətraf mühit baxımından sağlamlıq vəziyyəti, qeyri-bərabər sağlamlıq vəziyyəti, tibbi hesablar kimi göstəricilər də daxil olmaqla, sağlamlıq və ölümə dair statistik fəaliyyəti əhatə edir.

İstisna olunur:

- işlə bağlı sağlamlıq və təhlükəsizlik (1.2);
- cinayət qurbanları (1.8);
- yol-nəqliyyat hadisələri və zərərçəkənlər (2.4.4).

1.5 Gəlirlər və istehlak

Gəlirlər və istehlak – gəlirlərin bölgüsü, natural formada gəlirlər, hesablanmış və ödənilmiş gəlirlər, yoxsulluğun gəlir və xərclər əsasında ölçülməsi, istehlakçı hüquqlarının müdafiəsi, istehlakın strukturları, istehlak və uzun müddətli istifadə olunan mallar, ev təsərrüfatlarının rifahı və borcları kimi

göstəricilər də daxil olmaqla ev təsərrüfatlarının gəlir və xərcləri (gəlir və xərclərin bütün növləri) statistikasını əhatə edir.

İstisna olunur:

- müxtəlif risklərə qarşı sosial müdafiə (1.6);
- vergi (2.5);
- çoxölçülü yoxsulluq (3.3.1);
- yaşayış şəraiti (3.3.1);
- sosial inteqrasiya/təcrid olunma (3.3.1).

1.6 Sosial müdafiə

Sosial müdafiə - insanların işsizlik, sağlamlığı məhdud olan, əlillik, qocalıq, valideyn məsuliyyəti, eləcə də həyat yoldaşı və ya valideynin və s. itirilməsi ilə əlaqədar qeyri-bərabər gəlir riskləri ilə üzləşmədən qorunması üzrə tədbirlərlə bağlı statistikanı nəzərdən keçirir, təqaüdün (əmək pensiyalarının və müavinətlərin) alınması, sosial sığorta sxemləri, sosial müdafiə xərclərini və s. əhatə edir.

İstisna olunur:

- iqtisadi fəaliyyət subyekti olan sığorta şirkətləri (2.4.6);
- maliyyə bazarlarında fəaliyyət subyekti olan pensiya fondları (2.4.6).

1.7 Yaşayış məntəqələri və yaşayış fondları

Yaşayış məntəqələri və yaşayış fondları – yaşayış şəraiti, yaşayış evləri və yaşayış məntəqələri üzrə statistika fəaliyyətini əhatə edir.

İstisna olunur:

- icarə (2.7).

1.8 Hüquqpozma və cinayətkarlıq

Hüquqpozma və cinayətkarlıq – cinayətkarlıq, məhkum olunma, cinayət üzrə ədalət mühakiməsi sistemlərinin fəaliyyətini, hüquq, təhlükəsizlik, zərər çəkmişlər, cinayətlərin açılmaq səviyyəsi, məhbusların sayı, narkotik maddələrin qeyri-qanuni istehsalı, satışı və istifadəsini və s. əhatə edir.

1.9 Mədəniyyət

Mədəniyyət – mədəniyyət xərcləri və maliyyələşdirilməsi də daxil olmaqla cəmiyyətdə teatr, kinoteatr, muzey, kitabxana, KİV, kitab istehsalı, idman və s. mədəniyyət tədbirlərini əhatə edir.

1.10 Siyasi və digər ictimai fəaliyyətlər

Siyasi və digər ictimai fəaliyyətlər – seçkilərdə iştirak, siyasi və digər fəaliyyətlərdə iştirak, həmkarlar ittifaqı üzvlülüyü, sosial dialoq, vətəndaş cəmiyyəti, ictimai kapital və s. statistikasını əhatə edir.

1.11 Vaxtdan istifadə

Vaxtdan istifadə - şəxslər tərəfindən vaxtdan istifadə, daha çox iş və şəxsi həyat arasındakı balansla və ödənilməyən əməklə əlaqədar statistikanı əhatə edir.

İstisna olunur:

- iş vaxtı (1.2).

2. İqtisadi statistika

2.1 Makroiqtisadi statistika

Makroiqtisadi statistika – makro səviyyədə və ya Milli Hesablardan fərqlənən iqtisadi statistikaya aid bütün fəaliyyətləri, illik, rüblük və ya aylıq makroiqtisadi göstəriciləri özündə cəmləşdirən makroiqtisadi məlumat bazaları; biznesə və istehlakçı rəyinə yönəldilmiş müayinələr, iqtisadi artım, stabillik və struktur dəyişiklikləri, dövrü göstəricilər, iqtisadi dövrün təhlili üzrə statistikanı əhatə edir.

İstisna olunur:

- milli hesabların metodologiya və çərçivələri (2.2);
- digər makroiqtisadi statistika ilə əlaqədar olmayan milli hesablar və məhsuldarlıq üzrə məlumatların toplanılması və yayılması (2.2).

2.2 İqtisadi hesablar

İqtisadi hesablar – Milli Hesablar Sistemi-1993-ün (MHS-1993) yerinə yetirilməsi, MHS-1993-ün təkmilləşdirilməsi, Avropa Hesablar Sistemi-1995 (AHS-1995), Ümumi Daxili Məhsul (ÜDM), Ümumi Milli Gəlir (ÜMG), müşahidə olunmayan və gizli iqtisadiyyat, kapitalın ölçülməsi, ehtiyat və istifadə cədvəlləri, maliyyə hesabatları və s. kimi mövzularla əlaqəli olan cari və daimi qiymətlərlə Milli hesabların işini əhatə edir.

İstisna olunur:

- kənd təsərrüfatı üzrə iqtisadi hesablar (2.4.1);
- turizmin yardımçı hesabları (2.4.5);

- idarəetmə orqanlarının ətraflı hesabları (2.5);
- maliyyə hesabları (2.5);
- qiymət statistikasını (2.7);
- ekoloji hesablar (3.1).

2.3 Biznes statistikasını

Müəssisələr statistikasını - müəssisələrin fəaliyyəti üzrə iqtisadi baxımdan geniş statistika, müxtəlif sektorlarda (xüsusi fərdi sektorlarla bağlı məsələlərdən ibarət 2.4-dən fərqli olaraq) iqtisadi statistikanın işini, müəssisələrin iqtisadi fəaliyyəti, demoqrafik dəyişikliklər strukturu, biznes xidmətləri, biznes investisiyaları, xidmətlərə ehtiyac, iqtisadi fəallıq səviyyəsi, ölçüsünə görə müəssisələr, sənaye istehsalı, əmtəə, satış və xidmətlərin strukturu, xidmət sahələrinin buraxılışı, mənfəətsiz müəssisələr kimi mövzuları əhatə edir.

İstisna olunur:

- biznes yönümlü müayinələr (2.1);
- beynəlxalq ticarət (2.6);
- qiymətlər (2.7);
- əmək xərcləri (2.8);
- elm və texnologiya (2.9);
- İKT (3.3.3);
- xarici filialların və transmilli şirkətlərin fəaliyyəti (3.3.4).

2.4 Sahə statistikasını

Sahə statistikasını – təsnifatın üç rəqəmli kodu səviyyəsində qeyd olunan sənaye və ya xidmətin xüsusi sahələrindən birini öyrənən statistika fəaliyyətini əhatə edir.

İstisna olunur:

- təhsil (1.3);
- səhiyyə (1.4);
- sosial sığorta (1.6);
- mədəniyyət (1.9);
- bütün sənaye sektorunu əhatə edən statistika (2.3);
- bütün bazar xidmətləri və ya xidmətlə ticarət sektorunu əhatə edən statistika (2.3);
- ticarət (2.3);
- hökumət və dövlət sektoru statistikasını (2.5);

- elmi tədqiqatlar (2.9);
- telekommunikasiya statistikasını (3.3.3).

2.4.1 Kənd təsərrüfatı, meşəçilik, balıqçılıq

Kənd təsərrüfatı, meşəçilik, balıqçılıq - bütün kənd təsərrüfatı, meşəçilik və balıqçılıqla əlaqəli statistikanı, yəni kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalının dəyər ifadəsində hesablanması statistikasını (kənd təsərrüfatının iqtisadi hesabları), kənd təsərrüfatı strukturları (ferma strukturu), kənd təsərrüfatı məhsullarının ticarəti, kənd təsərrüfatında əmək sərfi, bitkiçilik və heyvandarlıq istehsalı, kənd təsərrüfatı malları, aqrar sənaye statistikasını (ərzaq istehsalı və təhlükəsizlik daxil edilməklə), ekoloji təmiz məhsullar, dövlət tərəfindən kənd təsərrüfatına, balıqçılıq və meşəçiliyə çəkilən xərclər, məhsulların mənbəyi və istifadəsi cədvəlləri, meşəçilik və meşə məhsulları statistikasını, meşə ehtiyatlarının qiymətləndirilməsi və meşə yangını, balıq yetişdirməni əhatə edir.

İstisna olunur:

- kənd təsərrüfatı qiymətləri (2.7);
- kənd yerlərinin statistikasını (3.2).

2.4.2 Energetika

Energetika – enerji təchizatı, enerji istehsalı, enerji balansları, enerji təchizatı təhlükəsizliyi, enerji bazarları, enerji ticarəti, enerji səmərəliliyi, bərpa olunan enerji mənbələri, dövlətin enerji xərclərini əhatə edir.

İstisna olunur:

- enerji məhsullarının qiymətləri (2.7).

2.4.3 Mədəncıxarma, emal sənayesi, tikinti

Mədəncıxarma, emal sənayesi, tikinti - xüsusi istehsal fəaliyyətləri üzrə statistika, məsələn, polad, gəmiqayırma və tikinti, mədəncıxarma, emal və tikinti məhsullarının ticarəti əhatə edir.

İstisna olunur:

- emal olunmuş məhsulların qiyməti (2.7);
- tikinti qiymətləri (2.7).

2.4.4 Nəqliyyat

Nəqliyyat – nəqliyyatın bütün növləri (hava, dəmir yolu, avtomobil yolu, daxili su yolları, dəniz) üzrə statistikanı, eləcə də nəqliyyatın infrastrukturu, avadanlıq, nəqliyyat axını, mobillik, təhlükəsizlik, enerji istehlakı, nəqliyyat müəssisələri, sərnişin və yük nəqliyyatı, nəqliyyat sektoru istiqamətlərini, yol-nəqliyyat hadisələrini əhatə edir.

İstisna olunur:

- nəqliyyat xidmətlərinin qiymətləri (2.7).

2.4.5 Turizm

Turizm – turizmin müxtəlif növləri (gəlmələr, daxili və ya xarici) üzrə gələnləri (gəliş/gediş, gecələmələr, xərclər, gəlişin məqsədi), turizm sahəsi fəaliyyəti və infrastrukturunu, məşğulluq və turizmin yardımçı hesablarına dair statistikanı əhatə edir.

İstisna olunur:

- turizm xidmətlərinin qiymətləri (2.7);
- ətraf mühitin təsirləri (3.1).

2.4.6 Bank, sığorta və maliyyə statistikas

Bank, sığorta və maliyyə statistikas – pul, bank və maliyyə bazarı statistikasını, maliyyə hesabları, pul təklifi, faiz dərəcələri, valyuta məzənnəsi, fond bazarları göstəriciləri, qiymətli kağızlar, bank rentabelliği, dövlət sığortası və pensiya fondu statistikasını, maliyyə sabitliyi göstəricilərini əhatə edir.

İstisna olunur:

- fərdi pensiya fondları benefisiarları (1.6);
- dövlət pensiyası maliyyələşdirilməsi və digər dövlət sosial sığorta sxemləri (2.5).

2.5 Dövlət maliyyəsi, vergi və dövlət sektoru statistikas

Dövlət maliyyəsi, vergi və dövlət sektoru statistikas – borc və kəsirlər, gəlir və xərclər, dövlət sektorunun hesabları, mərkəzi hökumət, vergi dərəcələri və daxilolmaları, vergi və güzəşt sistemləri, dövlət pensiya maliyyələşdirilməsi və digər dövlət sosial sığorta sxemləri, dövlət sektorunda məşğulluq da daxil olmaqla dövlət sektoruna dair bütün statistika sahələrini əhatə edir.

İstisna olunur:

- səhiyyə (1.4), təhsil (1.3), elm və tədqiqat (2.9) və bu kimi digər sahələrə dövlət xərcləri.

2.6 Beynəlxalq ticarət və tədiyyə balansı

Beynəlxalq ticarət və tədiyyə balansı – mal və xidmətlərin ticarəti, xarici vəziyyət və borc, xarici birbaşa investisiyalar, xarici filiallar vasitəsilə xidmətlərin ticarəti, tariflər, bazara çıxış, xarici kömək, inkişafa dəstək, inkişafda olan ölkələrə ehtiyatların axını kimi mövzuları da daxil edilməklə tədiyyə balansında qeyd olunmuş bütün xarici əməliyyatlar üzrə statistikanı əhatə edir.

İstisna olunur:

- 2.4.1-dən 2.4.5-dək bəndlərdə adları çəkilməmiş xüsusi mal və xidmətlərin ticarəti;
- xarici filialların fəaliyyəti və transmilli şirkətlər (3.3.4).

2.7 Qiymətlər

Qiymətlər – valyutaların alıcılıq qabiliyyəti pariteti və ÜDM-in beynəlxalq müqayisəsi də daxil olmaqla, qiymət statistikasını əhatə edir, İnflyasiya, o cümlədən İstehlak Qiymətləri İndeksi, İstehsalçı Qiymətləri İndeksi, xüsusi məhsul və xidmətlərin (məsələn, informasiya və kommunikasiya texnologiyaları məhsulları) qiymət indeksləri kimi mövzuları əhatə edir.

İstisna olunur:

- faiz dərəcələri (2.4.6);
- əmək haqları (2.8).

2.8 Əmək xərcləri

Əmək xərcləri – (struktur və qısa müddətli statistikada) əmək xərcləri, gəlir və əmək haqları üzrə statistik fəaliyyətləri əhatə edir.

İstisna olunur:

- əmək haqları - fərdi ev təsərrüfatlarının ümumi gəlirinin hissəsi kimi (1.5).

2.9 Elm, texnologiya və innovasiya fəaliyyəti

Elm, texnologiya və innovasiya fəaliyyəti – Elmi-tədqiqat işləri (R&D), innovasiya, patentlər, insan resursları (elm, texnologiya və innovasiyada), müasir texnologiya sənayesi və elm əsaslı xidmətlər, biotexnologiya, elmi tədqiqat işləri və innovasiyanın maliyyələşdirilməsini əhatə edir.

İstisna olunur:

- informasiya və kommunikasiya texnologiyaları (İKT) (3.3.3).

3. Ətraf mühit statistikasına və çox sahəli statistika

3.1 Ətraf mühit

Ətraf mühit – iqlim dəyişikliyi, bioloji müxtəliflik, ətraf mühit və sağlamlıq, təbii ehtiyatlar, torpaq, su, hava, tullantılar, ətraf mühitin mühafizəsinə çəkilən xərclər, kənd təsərrüfatı - ətraf mühit göstəriciləri, sənayenin, nəqliyyatın, enerjinin və s. ətraf mühitə təsiri, ətraf mühitin monitorinqi, ətraf mühitin qarşılıqlı təsiri göstəriciləri, çirklənmə, ekosistem, torpaq istifadəsi və əhatəsi, ətraf mühitin mühafizəsi, xüsusi qorunan ərazilər kimi mövzuları əhatə edir.

İstisna olunur:

- ətraf mühit - davamlı inkişafın bir hissəsi kimi (3.3.6).

3.2 Regional və kiçik sahələr (kiçik rayonlar) statistikasına

Regional və kiçik sahələr (kiçik rayonlar) statistikasına – regional statistika və ya inzibati vahidlər əsasında olan yerlər, kənd və şəhər statistikasına, kənd yerlərinin inkişafı, regional hesablar, regional tipologiya və regional uyğunsuzluq üzrə statistika ilə əlaqədar fəaliyyətləri əhatə edir.

3.3 Çox sahəli statistika və göstəricilər

Çox sahəli statistika və göstəricilər – konseptual və ya müxtəlif iqtisadi, sosial və ya ətraf mühit sahələrinə xüsusi tematik yanaşmaya əsasən məlumatlarla işi həyata keçirir; təsnifatın iki rəqəmli səviyyəsi üç rəqəmli səviyyədə birbaşa adı çəkilməyən sahələrin fəaliyyətini əhatə edir.

İstisna olunur:

- regional yanaşma əsasında çox sahəli statistika (3.2);
- xüsusi tematik yanaşmaya riayət etməyən beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən toplu şəkildə məcmuə və ya oxşar buraxılışlar (3.4).

3.3.1 Həyat səviyyəsi, yoxsulluq və sektorlararası sosial məsələlər

Həyat səviyyəsi, yoxsulluq və sektorlararası məsələlər – yoxsulluq, geniş mənada yaşayış şəraiti, sosial inteqrasiya/təcrid olunma, sosial göstəricilər və sosial vəziyyətin çoxsaylı ölçülməsi metodları üzrə işi əhatə edir.

İstisna olunur:

- yoxsulluğa yalnız maliyyə baxımından yanaşma (1.5).

3.3.2 Gender və xüsusi əhali qrupları statistikasını

Gender və xüsusi əhali qrupları statistikasını - onların yaşayış şəraiti və cəmiyyətdə rolu: qadın/kişilərin müqayisəsi və xüsusi əhali qruplarının (uşaqlar, gənclər, qadınlar, yaşlılar, əlillər və s.) vəziyyətini əhatə edir.

3.3.3 İnformasiya cəmiyyəti

İnformasiya cəmiyyəti – cəmiyyətdə informasiya və kommunikasiya texnologiyalarının istifadəsi və təsirinin qiymətləndirilməsini nəzərə alan statistika, İKT-yə (internet daxil olmaqla) giriş və istifadəni, İKT xərcləri və investisiya, İKT infrastrukturunu, telekommunikasiya şəbəkələri, elektron kommunikasiya, elektron hökumət, elektron kommersiya, elektron təhsil, genişzolaqlı giriş, İKT xidmətləri, kommunikasiya tarifləri, şəbəkə infrastrukturunu, gəlirlər, operatorların xərcləri və investisiyasını, internet göstəriciləri, telekommunikasiya avadanlığının ticarətini əhatə edir.

3.3.4 Qloballaşma

Qloballaşma – transmilli şirkətlərin iqtisadi fəaliyyətinin ölçülməsi və eləcə də digər sahələrin müxtəlif komponentləri vasitəsilə qloballaşmanın ölçülməsini əhatə edir.

3.3.5 Minilliyin inkişaf məqsədlərinə dair göstəricilər

Minilliyin inkişaf məqsədlərinə dair göstəricilər – BMT-nin Millenium Sammitində razılaşdırılmış “Minilliyin inkişaf məqsədləri”nin nailiyyətlərinin monitorinqi üzrə bir sıra göstəricilərə dair işləri əhatə edir.

3.3.6 Dayanıqlı inkişaf

Dayanıqlı inkişaf – davamlı inkişafın iqtisadi, sosial və ətraf mühit meyarlarının monitorinqini əks etdirən göstəricilər və çərçivələr üzrə işləri əhatə edir.

3.3.7 Sahibkarlıq fəaliyyəti

Sahibkarlıq fəaliyyəti – müəyyən edici meyarların ölçülməsi, şəxslərin və təşkilatların sahibkarlıq fəaliyyətinin müvəffəqiyyətliliyi və təsirinin öyrənilməsini əhatə edir.

3.4 İllik məcmuələr və oxşar nəşrlər

İllik məcmuələr və oxşar nəşrlər - xüsusi tematik və ya hər-hansı bir mövzuya yönəldilməmiş çoxsahəli statistik nəşrləri, məlumat bazaları və digər məlumat buraxılışlarını əhatə edir.

İstisna olunur:

- davamlı inkişaf, minilliyin inkişaf bəyannaməsi və s. kimi xüsusi tematik yanaşmalar əsasında çoxsahəli statistik buraxılışlar (3.3.1-dən 3.3.5-ə qədər).

4. Məlumatların toplanması, işlənməsi, yayılması və təhlilinə dair metodologiyalar

4.1 Metaməlumat

Metaməlumat – statistik məlumatların işlənməsi və yayılması kontekstində metaməlumat modelləri, strukturları və çərçivələrin inkişafı, uyğunlaşdırılma və standartlaşdırılmasını, statistik terminologiya və təriflərin uyğunlaşdırılmasını əhatə edir.

İstisna olunur:

- statistikada elektron məlumat mübadiləsi üçün standartlar (5.5).

4.2 Təsnifatlar

Təsnifatlar – iqtisadi, sosial və ətraf mühit üzrə təsnifatların işlənilib hazırlanması, idarə olunması, habelə uyğunlaşdırılması üzrə xidməti (*təsnifatlara düzəlişlərin edilməsi prosesi*) fəaliyyəti əhatə edir.

4.3 Məlumat mənbələri

Məlumat mənbələri – respondentlərdən və müxtəlif məlumat mənbələri formalarından məlumatların milli səviyyədə toplanmasının müxtəlif üsullarını əhatə edir. Elektron və internet vasitəsilə məlumatların təqdim olunması üzrə xüsusi siyahıyaalma və ya müayinələrlə birbaşa bağlı olmayan fəaliyyətləri daxil edir. İki rəqəmli səviyyə yalnız üç rəqəmli bəndlərə aid oluna bilməyən fəaliyyətləri, eləcə də peyk təsvirləri və ya digər müşahidə tipli mənbələr kimi siyahıyaalma, müayinə və inzibati qeydlərdən fərqli mənbələri əhatə edir.

İstisna olunur:

- beynəlxalq təşkilatların milli istehsalçılardan məlumatları toplamaq üsulları (5.6).

4.3.1 Əhali və yaşayış fondlarının siyahıyaalınması; əhalinin, yaşayış fondunun və tikililərin registrləri

Əhali və yaşayış fondlarının siyahıyaalınması; əhalinin, yaşayış fondunun və tikililərin registrləri - registrə əsaslanan siyahıyaalmalar, bütün daimi əhali əhatə olunaraq əhali, tikili və mənzillərin statistik qeydiyyatının inkişaf olunması və saxlanması da daxil olmaqla, əhali və yaşayış şəraitinin siyahıyaalmalarının metodologiyası və təşkil olunmasını əhatə edir.

İstisna olunur:

- əhali siyahıyaalmalarının milli statistik nəticələrinin beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən toplanılması və beynəlxalq statistikanın sonrakı yayımı (1.1 və ya bənd 1-in digər müvafiq sahəsi);
- əhalinin mülki və təbii artımı registri (4.3.5);
- sosial müdafiə sistemi tərəfindən yaradılmış və ya xüsusi əhali qrupları üçün saxlanmış, şəxslərin digər statistik fəaliyyətləri üçün istifadə etdikləri inzibati mənbələr - 4.3.1-ci, statistik fəaliyyətə dair bənddən fərqli olaraq (4.3.5).

4.3.2 Müəssisə və kənd təsərrüfatı siyahıyaalınması və registrləri

Müəssisə və kənd təsərrüfatı siyahıyaalınması və registrləri – iqtisadi və kənd təsərrüfatı siyahıyaalmalarının metodologiyası və təşkil olunması, statistik biznes və kənd təsərrüfatı registrlərinin inkişafı və saxlanılmasını əhatə edir.

İstisna olunur:

- kənd təsərrüfatı müəssisələrinin altqrupları və ya biznesləri və onların fəaliyyətləri üzrə 4.3.2-ci bənddən fərqli olaraq digər statistik fəaliyyət üçün inzibati mənbələrin istifadəsi (4.3.5);

- 4.3.2 bəndindəki mənbələrdən alınmış milli statistik nəticələrinin beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən toplanılması və beynəlxalq statistikanın sonrakı yayımı (2.3 və ya Sahə 2-in digər müvafiq sahələri).

4.3.3 Ev təsərrüfatlarının müayinələri

Ev təsərrüfatlarının müayinələri – seçmənin planı da daxil olmaqla, ev təsərrüfatlarının seçmə müayinələrinin metodologiyası və təşkili; Yaşayış səviyyəsinin ölçülməsi müayinəsi və ya Ümumdünya səhiyyə müayinəsi kimi beynəlxalq müayinələr üzrə məlumatların birbaşa ev təsərrüfatlarından toplanılmasını əhatə edir.

İstisna olunur:

- beynəlxalq təşkilatların birbaşa müayinə fəaliyyətləri əsasında beynəlxalq statistikanın yayılması (Sahə 1-in müvafiq sahəsi).

4.3.4 Müəssisə və kənd təsərrüfatı müayinələri

Müəssisə və kənd təsərrüfatı müayinələri – seçmə üzrə məlumatların birbaşa toplanılması ilə beynəlxalq müayinələr də daxil olmaqla, müəssisə və kənd təsərrüfatı müayinələrinin metodologiyası və təşkilini əhatə edir.

İstisna olunur:

- beynəlxalq təşkilatların birbaşa müayinə fəaliyyətləri əsasında beynəlxalq statistikanın yayılması (Sahə 2-nin müvafiq sahəsi).

4.3.5 Digər inzibati mənbələr

Digər inzibati mənbələr – rəsmi statistika üçün inzibati mənbələrin yararlılığı, inzibati mənbələrə girişin hüquqi, təşkilati və konseptual problemləri, siyahıyaalmadan fərqli digər kontekstlərdə registr və digər inzibati mənbələrin istifadəsinin ünvanlandırılmasını əhatə edir.

4.4 Məlumatların redaktəsi və əlaqələndirilməsi

Məlumatların redaktəsi və əlaqələndirilməsi – məlumatların redaktə olunması və daxil edilməsi və coğrafi koordinatlara istinad edən məlumatların istifadəsi də daxil olmaqla, toplanma mərhələsində məlumatların keyfiyyətinə nəzarətlə bağlı metodoloji, təşkilati və hüquqi problemləri əhatə edir.

4.5 Məlumatların yayılması və arxivlərdə saxlanması

Məlumatların yayılması və arxivlərdə saxlanması - məlumatların yayılması siyasəti, strategiyası, metodu və texnikası, istifadəçilərlə əks əlaqə, KİV ilə əlaqə, QHT ilə mətbuat xidmətinin işi, məlumat və metaməlumatların təqdimatı, elektron yayım (internet vasitəsilə), statistik portallar da daxil olmaqla, çıxış məlumatları bazalarının planı və təşkili və məlumatların bazalara yığılmasını əhatə edir.

İstisna olunur:

- məhsul kimi çoxsahəli məlumat bazaları (3.4).

4.6 Statistik məxfilik və aşkarlanmadan mühafizə

Statistik məxfilik və aşkarlanmadan mühafizə - statistik məlumatların məxfiliyinin qorunması üçün hüquqi, təşkilati və texniki tədbirlər, fərdi məlumatların aşkarlanmasının qorunması şərtilə mikroməlumatların buraxılışını əhatə edir.

4.7 Məlumatların təhlili

Məlumatların təhlili – rəsmi statistikada redaktə/keyfiyyət düzəlişləri, məsələn, mövsümi dəyişikliklər, uyğunlaşdırılmış göstəricilərin tərtibi üsulları, səbəb faktorlarının müəyyənləşdirilməsi, trend və modelin qurulması və s. fərqlənən digər məqsədlər üçün məlumatların təhlili metodlarını əhatə edir.

5. Rəsmi statistikanın strateji və idarəetmə məsələləri

5.1 İnstitusional çərçivə və prinsiplər; rəsmi statistikanın rolu və təşkili

İnstitusional çərçivə və prinsiplər; rəsmi statistikanın rolu və təşkili – rəsmi statistikanın fundamental prinsipləri, milli statistika sistemlərinin təşkilati və hüquqi aspektləri, statistika sistemlərinin fəaliyyəti və əlaqələndirilməsi, statistika idarələrinin təşkili, rəsmi statistikanın təbliği kimi rəsmi statistikanın institusional çərçivələri və prinsiplərinin milli və beynəlxalq səviyyədə uyğunlaşdırılması və düzəlişlər edilməsini əhatə edir.

5.2 Statistik proqramlar; statistika sistemləri çərçivəsində əlaqələndirmə

Statistik proqramlar; statistika sistemləri çərçivəsində əlaqələndirmə - statistika təşkilatlarının statistik iş proqramlarının tərtibi, milli və beynəlxalq statistika təşkilatları çərçivəsində işlərin əlaqələndirilməsi (məsələn, idarə və təşkilatlar arasındakı fəaliyyətlərin əlaqələndirilməsi, mərkəzləşdirilmiş statistika təşkilatlarının əlaqələndirilməsi), istifadəçi və respondentlərlə əlaqə və s. də daxil olmaqla, milli statistik proqramların təsis edilməsi proseslərini əhatə edir.

İstisna olunur:

- beynəlxalq statistika agentlikləri arasındakı əlaqələndirmə (5.6).

5.3 Keyfiyyət sistemi və statistika sisteminin və idarələrinin fəaliyyətinin ölçülməsi

Keyfiyyət sistemi və statistika sisteminin və idarələrinin fəaliyyətinin ölçülməsi - statistika təşkilatlarının müvəffəqiyyət göstəriciləri üzrə keyfiyyət modellərinin yerinə yetirilməsi, keyfiyyətin idarə olunması vasitələrinin istifadəsi və inkişafı, keyfiyyətin qiymətləndirilməsi çərçivələrinin uyğunlaşdırılmasını əhatə edir.

5.4 İnsan ehtiyatlarının idarə edilməsi və inkişafı

İnsan ehtiyatlarının idarə edilməsi və inkişafı - milli və beynəlxalq statistika agentliklərində insan resurslarının idarə olunması və təliminin təşkilini əhatə edir.

5.5 Texnoloji ehtiyatların idarə edilməsi və inkişafı (məlumatların elektron mübadiləsi və yayılması üçün standartlar da daxil olmaqla)

Texnoloji ehtiyatların idarə edilməsi və təkmilləşdirilməsi (məlumatların elektron mübadiləsi və yayılması üçün standartlar da daxil olmaqla) - məlumatların elektron işlənməsi, İT infrastrukturu, məlumat mübadiləsi standartları (EDİFACT/GESMES və SDMX), milli və beynəlxalq səviyyədə statistika üçün İKT strategiyalarını əhatə edir.

İstisna olunur:

- metaməlumatlar (4.1);
- məlumatların elektron təqdimatı (4.3);
- məlumatların redaktə olunması (4.4);
- məlumatların bazalara yığılması və çıxış məlumatları bazaları (4.5).

5.6 Beynəlxalq səviyyədə statistik işlərin əlaqələndirilməsi

Beynəlxalq səviyyədə statistik işlərin əlaqələndirilməsi – beynəlxalq və fəvqəlmilli (milli sərhədlərdən, hakimiyyətlərdən və ya maraqlardan yuxarıda duran təşkilatlar) statistik təşkilatlar arasında statistik fəaliyyətin əlaqələndirilməsi işini əhatə edir.

5.7 Texniki əməkdaşlıq və potensialın artırılması

Texniki əməkdaşlıq və potensialın artırılması – ümumi ikitərəfli və çoxtərəfli texniki və potensial fəaliyyətləri əhatə edir.

İstisna olunur:

- xüsusi tematik sahələrdə texniki əməkdaşlıq (1-3-ün müvafiq sahələrində verilir).